

PROJEKT

**Uchwała Nr 2013
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia 2013 roku**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Łomianki na lata 2014 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2013 r. Poz. 594 ze zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2013r. Poz. 182 ze zm.) Rada Miejska w Łomiankach uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki na lata 2014 – 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Rady Miejskiej w Łomiankach Nr LIII/405/210 z dnia 12 sierpnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki na lata 2010 – 2020.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łomianek.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ

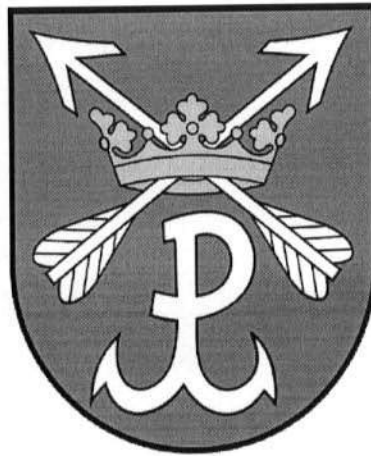
Tomasz Dąbrowski
Tomasz Dąbrowski

Sprawdzono pod względem
formalno prawnym

RADCA PRAWNY
Mariusz Radzielski
Mariusz Radzielski
WA.8175

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŁOMIANKI
NA LATA 2014-2020**

ŁOMIANKI 2013

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ WSTĘPNA

1. Wstęp	4
1.1. Podstawy prawne	5
1.2. Procedura tworzenia strategii	7

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. Charakterystyka Gminy Łomianki	8
2.1. Położenie i terytorium	8
2.2. Ludność i jej struktura	9
2.3. Rynek pracy, podmioty gospodarcze	12
2.4. Edukacja i wychowanie	13
2.5. Kultura, sport i rekreacja	13
2.6. Infrastruktura, transport i komunikacja.....	19
3. Pomoc społeczna	21
3.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach.....	21
3.2. Diagnoza problemów społecznych Gminy Łomianki identyfikowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej	37
3.2.1. Bezrobocie	37
3.2.2. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność	39
3.2.3. Ubóstwo	40
3.2.4. Alkoholizm	41
3.3. Wyniki badań ankietowych	43

3.4. Analiza SWOT	44
3.5. Zasoby instytucjonalne	49

CZEŚĆ PROGRAMOWA

4. Cele strategiczne i harmonogram działań	51
4.1. Misja Gminy w zakresie polityki społecznej	51
4.2. Cele strategiczne, operacyjne, działania	51
4.3. Źródła finansowania	58
5. Monitoring i ewaluacja strategii	59
6. Zakończenie	61
6.1. Uwagi końcowe	61
6.2. Spis rysunków i tabel	61

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Wstęp

Oprócz ogólnych problemów społecznych występujących w całym kraju, można również wyróżnić obszary szczególnie charakterystyczne i właściwe dla społeczności lokalnej. W świetle narastających problemów, wychodząc naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej, władze samorządowe i ośrodki pomocy społecznej zmuszone są do poszukiwania jak najskuteczniejszych metod oraz form działania na rzecz rodziny i osób wymagających pomocy. Dlatego też niezbędne jest opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Celem strategii jest wypracowanie najbardziej efektywnego i najlepiej dostosowanego do potrzeb systemu wsparcia ludności, tak by ludzie mieli dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Od maja 2004 roku obowiązuje ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 182), która nałożyła na gminy obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to ogólny program definiowania i realizacji celów społecznych gminy, głównie w dziedzinie polityki społecznej. W programie wskazane są kluczowe problemy społeczne mieszkańców gminy, ich niezaspokojone potrzeby, a także wskazany jest kierunek działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, dolegliwych i negatywnych.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, trudna sytuacja materialna rodzin wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stanowią wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności rozwiązania tych problemów zależy funkcjonowanie wspólnoty, jaką stanowi gmina. Rozwiązanie istotnych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki na lata 2014-2020 posiada ścisłą korelację z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu:

1. lokalnym:

- a) gminnym: ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomianki do roku 2020, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Łomianki, Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Łomianki na lata 2008-2015,
- b) powiatowym: ze Strategią Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2015 roku, Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2013 roku, Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2009-2013
- c) regionalnym: ze Strategią Rozwoju województwa Mazowieckiego do 2030 roku, Strategią wojewódzką w zakresie polityki społecznej dla województwa Mazowieckiego na lata 2005-2013.

1.1. Podstawy prawne

Cele i kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii są zgodne z rekomendacjami sformułowanymi w dokumentach określających politykę społeczną państwa, województwa, powiatu.

Strategia Lizbońska

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało między innymi pojawienie się nowych zadań z zakresu polityki społecznej. Choć prawo wspólnotowe UE nie ingeruje w kompleksowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej, obowiązujące w państwach członkowskich to jednak polityka społeczna UE ujednolica narodowe polityki społeczne. Europejska polityka społeczna została określona podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie UE uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. Strategia Lizbońska określa cztery priorytety do prowadzenia polityki społecznej:

- dostęp do zatrudnienia oraz do środków finansowych, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia,
- pomoc najbardziej zagrożonym,
- mobilizacja wszystkich właściwych instytucji.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004. nr 64, poz. 593 z późn. zm.). ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania
- 3) organizacje pomocy społecznej
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ze względu na różnorodność problemów społecznych występujących w gminie opracowanie Strategii oparto na także, na innych aktach prawnych, a w szczególności:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.);
- ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. Nr 1, poz. 1228);
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225, z późn. zm.);

- ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
- ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734, z późn. zm.);
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).

1.2. Proces tworzenia strategii

Dokument został przygotowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów przygotowanych przez jednostki administracji publicznej. Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w Strategii były również materiały Głównego Urzędu Statystycznego (Baza Danych Lokalnych). Analiza danych pozwoliła na dokonanie diagnozy stanu obecnego jak również pewnych tendencji obserwowanych na przestrzeni dłuższego okresu czasu. Analiza danych zebranych na przestrzeni kilku ostatnich lat (ostatnie 4 lata) pozwoliła na dokonanie prognozy zjawisk społecznych, charakterystycznych dla gminy.

Ważnym elementem procesu budowy Strategii było przeprowadzenie badań ankietowych na terenie Gminy Łomianki. Badaniu poddano pracowników instytucji funkcjonujących na terenie Gminy, w tym: radnych Rady Miejskiej, Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach, Urzędu Miasta w Łomiankach, Policji, Straży Miejskiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Parafialnego Zespołu Caritas. Zorganizowano również warsztaty wyjazdowe z przedstawicielami instytucji pomocy społecznej w powiecie warszawsko zachodnim, w tym z Gminy Łomianki. Materiał zgromadzony w wyniku badań dostarczył niezwykle ważnych informacji na temat funkcjonowania pomocy społecznej na terenie Gminy a także pomógł w sformułowaniu przyszłych działań opisanych w niniejszej Strategii.

2. Charakterystyka Gminy Łomianki

2.1. Położenie i terytorium

Gmina Łomianki położona jest w odległości 15 km od centrum Warszawy, sąsiaduje: od zachodu z Gminą Czosnow, od południa z Gminą Izabelin i Kampinoskim Parkiem Narodowym, od południowego- wschodu z Dzielnicą Bielany m.st. Warszawy, od północnego wschodu z Wisłą. Obszar gminy wynosi 38,06 km². W skład gminy wchodzi następujące osiedla: Buraków-Wrzosów, Dąbrowa Leśna, Dąbrowa Zachodnia, Łomianki Centralne, Górne, Fabryczne i Stare oraz sołectwa: Dziekanów Leśny, Nowy i Polski, Kępa Kiełpińska, Kiełpin, Łomianki Dolne i Sadowa.

Siedzibą Gminy jest Miasto Łomianki.

Na dzień 31.12.2012 r. na terenie Gminy Łomianki zameldowanych było 22 999 osób, w tym 11 017 mężczyzn i 11 982 kobiet.

Gmina Łomianki, dzięki swojemu położeniu w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego oraz w starorzeczu Wisły, odznacza się niespotykanymi walorami przyrodniczymi, turystycznymi i rekreacyjnymi. Wschodnia strona Gminy, ze starorzeczem Wisły, ma unikalny krajobraz, na który składa się szereg jeziorok połączonych naturalnym ciekim wodnym, biegnącym wśród pól, łąk i lokalnych zadrzewień. Największymi z nich są jeziora: Dziekanowskie oraz Kiełpińskie (rezerwat ptactwa wodnego).

Łomianki są bardzo dobrym punktem wypadowym do Kampinoskiego Parku Narodowego (dojazd z Trasy Gdańskiej - do Dąbrowy Leśnej lub Dziekanowa Leśnego - okolice Szpitala Dziecięcego). Jest to teren bardzo atrakcyjny, z licznymi szlakami turystyki pieszej i rowerowej. Przy parkingach usytuowanych na obrzeżach KPN, w rejonie ul. Kampinoskiej i Szpitala Dziecięcego w Dziekanowie Leśnym, rozpoczynają się szlaki turystyczne, m.in. główny szlak puszczański. Kampinoski Park Narodowy powstał w 1959 r., a w 2000 r. ze względu na wartości przyrodnicze oraz znaczenie społeczne, uznany został przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery, pod nazwą "Puszcza Kampinowska". Powierzchnia Parku wynosi 38.544 ha (w tym 68 ha zajmuje Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach). Cechą charakterystyczną Parku jest duża różnorodność zbiorowisk roślinnych, od olsu po świetlistą dąbrowę, od torfowisk i turzycowisk po ciepłolubne murawy piaskowe. Ocenia się, że na terenie Puszczy Kampinoskiej występuje przynajmniej połowa

gatunków fauny Polski, czyli około 16,5 tys. gatunków. Największym ze ssaków jest łoś, będący symbolem Kampinoskiego Parku Narodowego.

Na terenie Gminy działają 3 przychodnie:

Przychodnia Łomianki, ul. Szpitalna 4, 05-092 Łomianki

Przychodnia Lekarska Przy Polmo Łomianki S.A., ul. Warszawska 31, 05-092 Łomianki

Centrum Medyczne ROYALMED, ul. Wiślana 36, 05-092 Łomianki

W Dziekanowie Leśnym znajduje się Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Prof. Józefa P. Brudzińskiego, który jest uznaną instytucją w kraju.

Na terenie Gminy funkcjonuje Komisariat Powiatowy Policji w Łomiankach. Miasto Łomianki podzielone jest na 4 obszary, do których przypisani są dzielnicowi.

W Łomiankach działa Straż Miejska. Obecnie w skład Straży Miejskiej wchodzi 14 funkcjonariuszy, którzy działają w następujących zespołach;

- Zespół Dyżurnych
- Zespół Patrolowo-Interwencyjny
- Zespół ds. Wykroczeń
- Zespół ds. Profilaktyki

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy czuwa również Ochotnicza Straż Pożarna w Łomiankach, kutej historia sięga 1923 r. oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Dziekanowie Leśnym.

2.2. Ludność i jej struktura

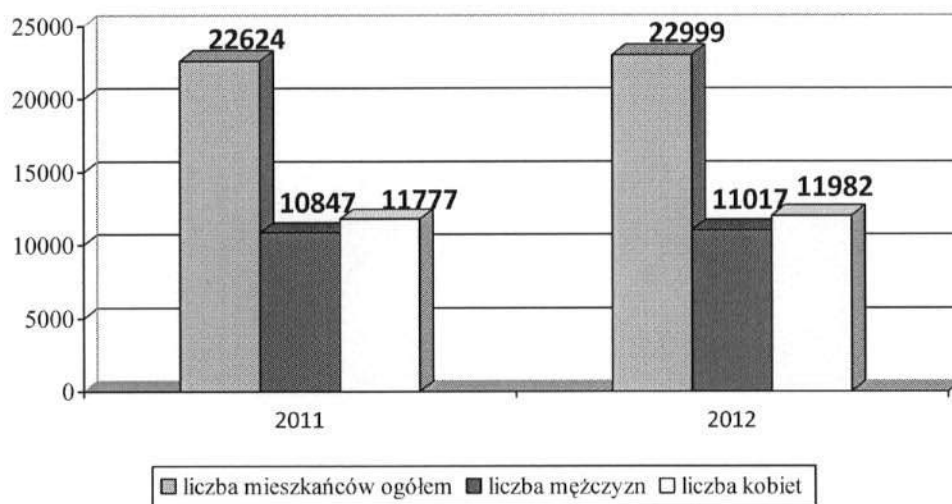
Na terenie gminy Łomianki zameldowanych na pobyt stały było 22 999 osób (dane na 31.12.2012 r. z Urzędu Miejskiego w Łomiankach).

Liczba mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2012 r. w poszczególnych miejscowościach:

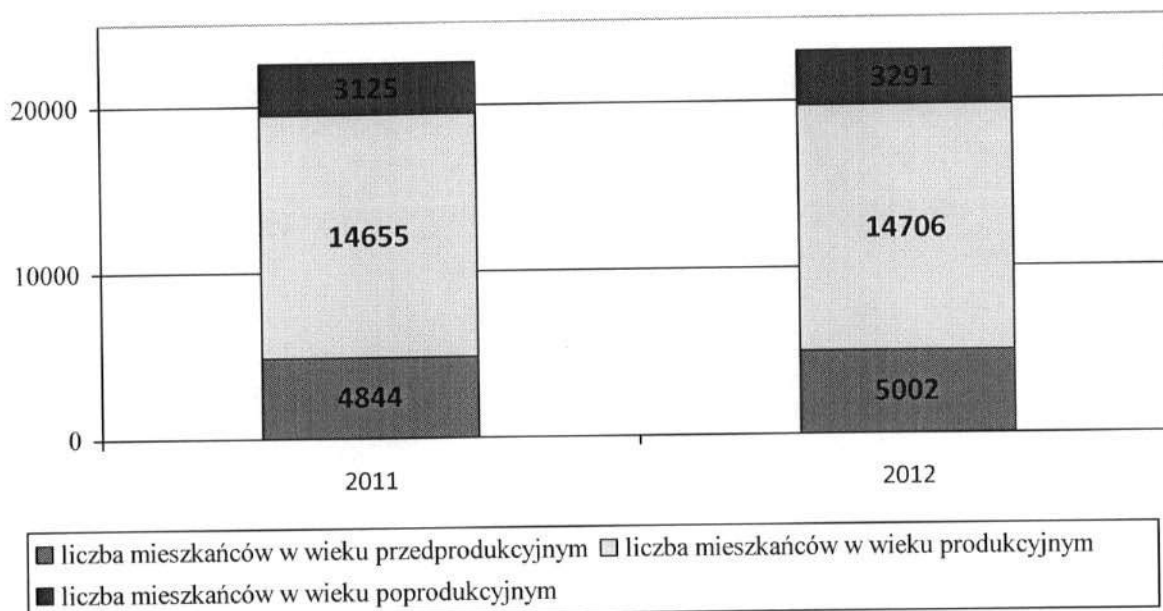
- Kielpin – 1 707
- Dąbrowa - 128
- Dziekanów Nowy - 342
- Dziekanów Leśny – 2 244
- Dziekanów Polski - 951
- Sadowa - 690
- Łomianki Dolne – 1 333
- Kępa Kiełpińska - 76
- Łomianki – 1 610

Wskaźnik gęstości zaludnienia w 2012 r. wynosił 635 osób na 1 km² (w roku 2009 wskaźnik wynosił 605 osób na 1 km²). Na 100 mężczyzn przypadło 107 kobiet. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wyniósł w 2012 r. 3,0 (w 2009 r. wskaźnik ten wynosił 3,7, a w 2011 r. zaledwie 1,7).

Wykres 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Łomianki z podziałem na płeć w latach 2011-2012. Źródło: Urząd Miejski w Łomiankach.

Wykres 2. Struktura wiekowa osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Łomianki w latach 2011-2012. Źródło: Urząd Miejski w Łomiankach.

W latach 2009-2012 liczba ludności Gminy rosła z roku na rok, co jest pozytywnym zjawiskiem oznaczającym zarówno przyrost naturalny jak i migracją. Biorąc pod uwagę powyższe dane i tendencje do wyższej liczby kobiet w ogóle mieszkańców, należy zwrócić uwagę na dostosowanie usług społecznych do potrzeb kobiet a także dostęp do kultury i różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. Analiza struktury wiekowej mieszkańców Gminy za lata 2009-2012 pozwala stwierdzić, że korzystna jest proporcja osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Prognozując sytuację demograficzną Gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy systematycznego wzrostu liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), co wiąże się z koniecznością zabezpieczenia takich potrzeb, jak opieka zdrowotna, edukacja, spędzanie czasu wolnego. Druga natomiast odnosi się do wzrostu udziału osób starszych w ogólnej populacji. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych. Wzrost udziału osób starszych w ogóle

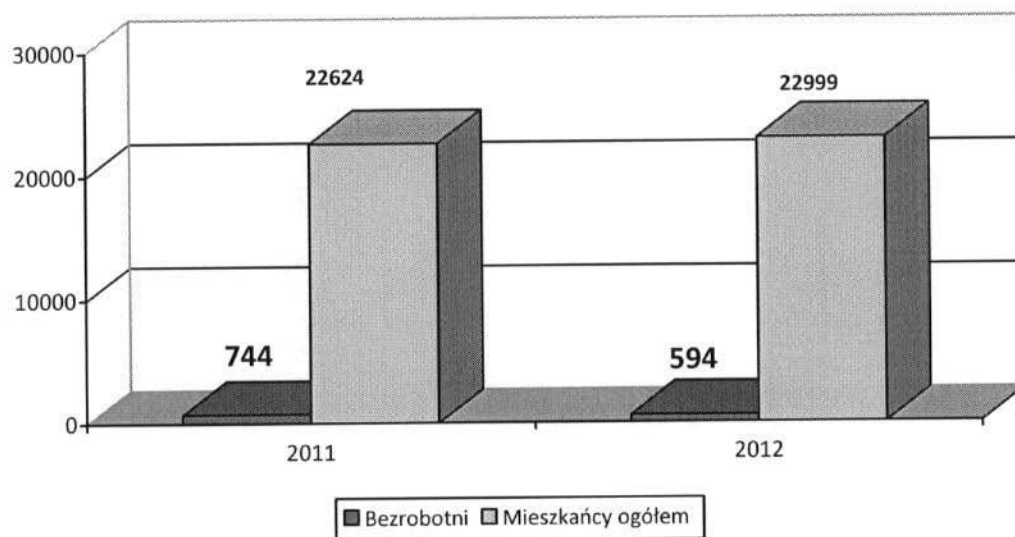
populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności.

Gmina Łomianki należy do dziesiątki „najbogatszych gmin Mazowsza”. Podatek w wysokości 2703,87 złotych w przeliczeniu per capita (na jednego mieszkańca) został zebrany w Łomiankach w 2012 r. (źródło: Gazeta.pl). To świadczy o wysokich dochodach mieszkańców Gminy, które przekładają się na ogólny poziom życia.

2.3. Rynek pracy, podmioty gospodarcze

Gmina Łomianki jest typową gminą podmiejską (podwarszawską dzielnicą mieszkaniową), gdzie większość jej mieszkańców znajduje zatrudnienie w Warszawie. Dzięki temu, bezrobocie w Gminie utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) w stosunku do liczby mieszkańców gminy Łomianki w latach 2011-2012. Stan na 31.12. 2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na dzień 31.12.2012 r. ilość podmiotów gospodarczych, które prowadziły działalność gospodarczą na terenie Gminy Łomianki wynosi ok. 3600 (informacja Referat ewidencji działalności gospodarczej UM Łomianki).

Na terenie Gminy rynek pracy tworzą większe zakłady zlokalizowane we wschodniej części miasta Łomianki m.in. Mazowieckie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. oraz ok. 600 podmiotów gospodarczych o charakterze produkcyjnym.

2.4. Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy działają następujące placówki edukacyjne:

Przedszkole Samorządowe w Dąbrowie

Przedszkole Samorządowe w Łomiankach

Przedszkole Samorządowe w Dziekanowie Leśnym

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dziekanowie Leśnym

Szkoła Podstawowa im. A.Pilcha ps. Góra-Dolina w Dziekanowie Polskim

Szkoła Podstawowa nr 1 im. M. Kownackiej w Łomiankach

Szkoła Podstawowa im J.R. Kobendzów w Sadowej

Gimnazjum nr 1 w Łomiankach

Gimnazjum nr 2 w Dziekanowie Leśnym

2.5. Kultura, sport i rekreacja

Dom Kultury w Łomiankach

Dom Kultury w Łomiankach jest samorządową instytucją kultury. Mieszkańcy Łomianek i okolic dzięki organizowanym wydarzeniom mają możliwość spotkań z muzyką, teatrem, literaturą i sztuką. Modernizacja i rozbudowa Domu Kultury pozwoliła na poszerzenie oferty programowej. W nowoczesnie wyposażonej sali widowiskowej odbywają się spektakle teatralne, koncerty muzyczne, konferencje i projekcje filmowe. Profesjonalna kadra zapewnia wysoki poziom wszystkich organizowanych zajęć, spotkań oraz warsztatów. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i samorządowymi pozwala na poszerzenie oferty Domu Kultury.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych należy zaliczyć:

- Festiwal „Warszawska Jesień Poezji” (festiwal o randze międzynarodowej),
- XIII Międzynarodowy Festiwal im. Juliusza Zarębskiego,
- Spotkania z cyklu „Dookoła Świata”, organizowane wspólnie z ambasadami,
- Ogólnopolski Przegląd Teatralny ŁATA - Łomiankowskie Atrakcje Teatrów Amatorskich,
- Działalność Teatru Miejsce

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Do jednej z ważniejszych inicjatyw powstałej przy Domu Kultury należy wskazać Uniwersytet Trzeciego Wieku. Grupa aktywnych mieszkańców Łomianek stworzyła Komitet Założycielski i w dniu 27 lipca 2009 r. powołała do życia stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łomiankach. Stowarzyszenie to zostało zarejestrowane w KRS i od 6 października 2009 r. posiada osobowość prawną. Głównym założeniem Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Łomiankach jest stworzenie możliwości działania dla ludzi w wieku przed- i emerytalnym, którzy nie akceptują „cofania się”, ale chcą rozwijać się, poszerzać swoje horyzonty myślowe, poznawać ludzi o podobnych zainteresowaniach, rozwijać pasje.

Wśród zadań należących do Uniwersytetu Trzeciego Wieku wymienić można: prowadzenie działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, sportowej, twórczej i krajoznawczo-turystycznej dla członków, poprawę jakości życia osób w wieku przed- i emerytalnym przez wszechstronną aktywizację społeczną, upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej. Wykłady odbywają się cyklicznie, co dwa tygodnie od listopada 2009 r. Zajęcia organizowane dla uczestników Uniwersytetu obejmują między innymi: kursy komputerowe, lektoraty języków obcych, gimnastykę rehabilitacyjno-usprawniającą, warsztaty malarskie, zajęcia taneczne.

Uniwersytet Dzieci

Kolejną inicjatywą wartą podkreślenia jest Uniwersytet Dzieci w Łomiankach. Oferta Uniwersytetu skierowana jest do dzieci w wieku 6-12 lat i przystosowana do ich możliwości percepcyjnych i poznawczych. Prowadzone zajęcia wzorowane są na wykładach i warsztatach akademickich. Celem Uniwersytetu jest rozwijanie zainteresowań naukowych dzieci w zakresie wykraczającym poza tradycyjne nauczanie szkolne, rozwijanie i kształtowanie ich własnych pasji oraz wyjaśnianie zasad rządzących światem. Program zajęć stanowi przemyślany cykl wykładów i warsztatów z różnych dziedzin, dzięki czemu dzieci mają

realną szansę poznać, co je najbardziej interesuje i jakie mają talenty. Bezpośredni kontakt z prowadzącymi – profesorami i specjalistami z wąskich dziedzin wiedzy sprawia, że nauka staje się inspirująca i przydatna, na co dzień.

Biblioteka Publiczna w Łomiankach

Biblioteka Publiczna w Łomiankach to instytucja, w skład, której wchodzi Biblioteka Główna z siedzibą przy ul. Wiejskiej 12a, oraz dwie filie: Filia nr 1 w Dziekanowie Nowym (ul. Rolnicza 501) oraz Filia nr 2 w Dąbrowie (ul. Dolna 48). Biblioteka rozpoczęła działalność w 1947 r.

Oferta Biblioteki Publicznej oprócz książek w tradycyjnej formie zawiera programy edukacyjne (na CD-ROM), nagrania muzyczne (na nośnikach CD), bajki dla dzieci (na nośnikach CD/DVD), filmy (na nośnikach CD/DVD), opowiadania (na nośnikach CD), książki mówione (w formacie CD Audio oraz MP3), czasopisma i dzienniki. Dostępne są również stanowiska komputerowe z dostępem do internetu oraz drukarki. Organizowane są warsztaty z animacji czytelnictwa oraz prowadzony jest Dyskusyjny Klub Książki.

Wartym wyróżnienia pomysłem jest „Willa Śmiesznotka”. Jest to przestrzeń dla najmłodszych czytelników. Księgozbiór obejmuje literaturę dla dzieci w wieku od roku do 7 lat. Organizowane są zajęcia dla maluchów. Najmłodsi czytelnicy wraz z rodzicami i opiekunami mogą przyjść poczytać i wypożyczyć książeczki, zagrać w gry edukacyjne.

Biblioteka Publiczna przystosowana jest do obsługi osób niepełnosprawnych.

Miejsca Pamięci Narodowej

Na terenie gminy Łomianki znajduje się wiele miejsc Pamięci Narodowej.

1. Osiedle: Buraków, ul. Parkowa/Warszawska, (naprzeciwko Uroczyska Leśnego Młociny), Tablica: MIEJSCE UŚWIĘCONE KRWIĄ POLEGŁYCH ZA WOLNOŚĆ OJCZYZNY TU W LATACH 1939 – 1942 HITLEROWCY ROZSTRZELALI 22 POLAKÓW
2. Osiedle: Buraków, ul. Sobieskiego 2 (Budynek Kościoła pod wezwaniem Błogosławionej Marceliny Darowskiej), Tablica: 1920 – 2000 BOHATEROM CUDU NAD WISŁĄ W 80 ROCZNICĘ CZEŚĆ ICH PAMIĘCI - SPOŁECZEŃSTWO ŁOMIANEK

3. Osiedle: Dąbrowa, ul. Partyzantów / Akacja, Tablica: PAMIĘCI ŻOŁNIERZY KOMPANII MŁODZIEŻOWEJ POWSTAŁEJ W DĄBROWIE LEŚNEJ – POLEGŁYCH W POWSTANIU WARSZAWSKIM, PAMIĘCI UŁANÓW JAZŁOWIECKICH POLEGŁYCH W DĄBROWIE LEŚNEJ SZARŻY 19 WRZEŚNIA 1939
4. Osiedle: Dąbrowa Zachodnia, Skrzyżowanie szlaków wiodących na Wólkę i Opaleń (Teren Kampinoskiego Parku Narodowego), Tablica: Z TEGO MIEJSCA 19 WRZEŚNIA 1939 ROKU SZWADRONY 14 PUŁKU UŁANÓW JAZŁOWIECKICH RUSZYŁY DO SZARŻY POD WÓLKĘ WĘGLOWĄ OTWIERAJAC DROGĘ DO OBLĘŻONEJ WARSZAWY ODDZIAŁOM ARMII „POZNAŃ” I „POMORZE”.
5. Osiedle: Dąbrowa Zachodnia, (Teren Kampinoskiego Parku Narodowego), Tablica: UROCZYSKO POGÓRZE LEŚNE MIEJSCE EGZEKUCJI 8 CZERWIEC 1942 R. GODZ. 1400 OPRAWCY HITLEROWSCY ZAMORDOWALI 18 OSÓB PROCHY EKSHUMOWANO NA CMENTARZ PALMIRY
6. Osiedle: Dąbrowa Zachodnia, Teren Kampinoskiego Parku Narodowego, Tablica: WIECZNA CZEŚĆ I CHWAŁA NIEZNAJEMEMU ŻOŁNIERZOWI POLEGŁEMU W WALCE O HONOR OJCZYZNY WRZESIEŃ 1939 R.
7. Sołectwo: Dziekanów Leśny, (Teren Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Dziekanowie Leśnym, przy ul. Akinsa 6), Tablica: BOHATERSKIEJ ZAŁODZE POR FRANCIS AKINS PPOR FORREST SHAW PPOR ELY BERENSON PPOR MYRON MERRILL SIERŻ FRANK DE CILLS SIERŻ GEORGE MC FHEE SIERŻ MARCUS SHOOK SIERŻ WALTER SHIMSOCK SIERŻ JAMES CHRISTY SIERŻ PAUL HANEY SAMOLOTU SIŁ POWIETRZNYCH U.S.A. BOEING B – 17 G NIOSĄCEGO POMOC POWSTAŃCZEJ WARSZAWIE ZESTRZELONEGO 18 IX 1944 R NAD DZIEKANOWEM LEŚNYM PRZEZ ARTYLERIĘ NIEMIECKĄ WDZIĘCZNI POLACY
8. Sołectwo: Dziekanów Polski, (Teren Szkoły Podstawowej w Dziekanowie Polskim, przy ulicy Rolniczej 435), Tablica: W LIPCU 1944 R. W DZIEKANOWIE POLSKIM – SERDECZNIE PRZYJĘTE – PRZEZ MIESZKAŃCÓW – STACJONOWAŁO BLISKO 900 – OSOBOWE PARTYZANCKIE ZGRUPOWANIE STOŁPECKO – NALIBOCKIE ARMII KRAJOWEJ. PO

DŁUGIM PRZEMARSZU Z ZIEMI NOWOGRODZKIEJ DO PUSZCZY KAMPINOSKIEJ – STAŁO SIĘ TRZONEM OREŻNEJ SIŁY „GRUPY KAMPINOS” ARMII KRAJOWEJ W CZASIE POWSTANIA WARSZAWSKIEGO. ZGRUPOWANIEM DOWODZIŁ POR. ADOLF PILCH „GÓRA – DOLINA” ŻOŁNIERZE I MIESZKAŃCY

9. Osiedle: Łomianki Stare, (Teren przy ulicy Warszawskiej), Tablica: GENERAL MIKOŁAJ BOŁTUĆ 1893 – 1939 BOHATERSKIEMU DOWÓDCY SPOŁECZEŃSTWO ŁOMIANEK
10. Osiedle: Łomianki Stare, (ul. Warszawska - centrum miasta), Tablica: BOHATEROM POLEGŁYM W OBRONIE OJCZYZNY SPOŁECZEŃSTWO ŁOMIANEK 1939 – 1945
11. Osiedle: Łomianki Stare, (Teren kościoła św. Małgorzaty w Łomiankach), Tablica: W HOŁDZIE PATRIOTOM OFIAROM ZBRODNI KATYŃSKIEJ
12. Sołectwo: Kiełpin, (Kiełpin przy ulicy Rolniczej), Cmentarz wojenny

Sport

Integracyjne Centrum Dydaktyczne Sportowe

Decyzję o budowie Integracyjnego Centrum Dydaktyczno Sportowego Rada Miejska w Łomiankach podjęła w sierpniu 2001 r. W roku 2005 obiekt w pełni udostępniono mieszkańcom gminy. Jest to jeden z najnowocześniejszych ośrodków sportowo-rekreacyjnych w Polsce. Celem Centrum jest realizowanie zadań gminy w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, propagowanie zdrowego trybu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Centrum łączy kilka funkcji – sportową, edukacyjną, kulturalną, społeczną. Wszystkie wejścia do obiektu są dostępne dla osób niepełnosprawnych, dzięki podjazdom dla wózków inwalidzkich. Wewnątrz budynku znajdują się windy umożliwiające niepełnosprawnym dotarcie do każdego miejsca i korzystania z dowolnej usługi. W skład obiektu wchodzi: hala sportowa, kryta pływalnia, aula widowiskowo-koncertowa, stadion sportowy, strzelnica pneumatyczna, bursa (20 pokoi 2-osobowych), inne pomieszczenia pomocnicze (pomieszczenia odnowy biologicznej, sala szermiercza, sklep sportowy, kawiarnia, stolówka).

Pozostałe obiekty sportowe na terenie gminy Łomianki:

Boisko "Orlik 2012" ul. Warszawska 73

Boisko "Orlik 2012" ul. Wiślana

Miejski stadion piłkarski w Łomiankach, ul. Fabryczna 48

Boisko wielofunkcyjne na ulicy Akacjowej

Boisko wielofunkcyjne przy ulicy Równoległej

Sale gimnastyczne szkolne:

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łomiankach

Zespół Szkół w Dziekanowie Leśnym

Boiska szkolne:

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łomiankach

Szkoła Podstawowa w Dziekanowie Polskim

Zespół Szkół w Dziekanowie Leśnym

Na terenie gminy działają następujące kluby i stowarzyszenia kultury fizycznej:

Klub Sportowy "Łomianki

Łomiankowski Klub Sportów Walki KOBRA

SZERMIERZ ŁOMIANKI

UKS "V" Łomianki

UKS "ZRYW", Dziekanów Leśny

UKS "JEZIORAK", Dziekanów Polski

Klub "FIDES" parafia św. Małgorzaty, Łomianki

Rekreacja

Puszcza Kampinoska oraz malownicze tereny nadwiślańskie zachęcają do turystyki rowerowej oraz do uprawiania jeździectwa. Powstało kilka stadnin, prowadzących naukę jazdy konnej i treningi. Znakomitym udogodnieniem dla rowerzystów i wędkarzy jest sezonowa przeprawa promowa łącząca brzegi Wisły na wysokości Burakowa i Tarchomina.

Po KPN można wędrować szlakami turystycznymi (w sumie 350 km) lub jeździć 200-kilometrową trasą rowerową.

Cały obszar gminy znajduje się w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego, w którym oprócz pięknych fragmentów nielicznego już niestety starodrzewu, wielką osobliwością są wydmy. Szczególną wartość mają również wielkie tereny przypominające wyglądem tundrę, porośnięte wyłącznie roślinnością krzewiastą - głównie jałowcem i karłowatą sosną. Puszcza jest siedliskiem wielu rzadkich gatunków zwierząt, z najbardziej charakterystycznymi jak bóbr, ryś czy największy z ssaków - łoś, będący symbolem Kampinoskiego Parku Narodowego.

Na terenie gminy znajdują się ogólnodostępne place zabaw dla dzieci, będące pod nadzorem Urzędu Miejskiego w Łomiankach i pod bezpośrednim nadzorem przedstawicieli Rad Osiedli lub Rad Sołeckich.

Wykaz gminnych placów zabaw:

1. Osiedle Buraków, ul. Kościuszki 10 - teren ogrodzony
2. Osiedle Łomianki Majowe, ul. Osiedlowa 5a - teren ogrodzony
3. Osiedle Dąbrowa Leśna, ul. Akacyjowa 20A - teren ogrodzony
4. Osiedle Łomianki Górne, ul. Mokra 12 - teren ogrodzony
5. Sołectwo Łomianki Dolne, ul. Wspólna (dz. ewid. nr 394/04) - teren ogrodzony
6. Sołectwo Dziekanów Bajkowy, ul. Waligóry 2-16 - teren ogrodzony
7. Sołectwo Dziekanów Leśny, ul. Rodziewiczówny (dz. ewid. nr 144/3) - teren ogrodzony
8. Sołectwo Kiełpin, ul. Rolnicza 226-230 - teren ogrodzony
9. Sołectwo Dziekanów Polski, ul. Rolnicza 435 - teren ogrodzony
10. Osiedle Równoległa, ul. Równoległa - teren ogrodzony

2.6. Infrastruktura, transport i komunikacja

Przez teren Gminy Łomianki (dzieląc ją praktycznie na dwie części) przebiega ważny szlak komunikacyjny o znaczeniu transeuropejskim, a mianowicie odcinek drogi krajowej Nr 7 w relacji: Gdańsk - Warszawa - Kraków - Chyżne. Jest to także podstawowa droga kołowa, umożliwiająca mieszkańcom Gminy i gmin sąsiednich dojazd do Warszawy. W związku z

tym jest ona bardzo obciążona ruchem samochodowym (tranzytowym i lokalnym), co powoduje ogromne „korki” zwłaszcza w godzinach porannego i popołudniowego szczytu komunikacyjnego. Rozwiązaniem dla tej sytuacji, byłaby budowa trasy S7 która by odciążała ul. Kolejową od ruchu tranzytowego. Niestety, fundusze zaplanowane na tą inwestycje zostały przesunięte na budowę trasy w tunelu przez Ursynów.

Kontynuując prace nad rozpoznaniem uwarunkowań funkcjonowania układu drogowego Łomianek, w 2009 roku Gmina przystąpiła do realizacji drugiego etapu prac nad kompleksowym opracowaniem dotyczącym układu drogowego gminy - przygotowano "Prognozę ruchu i analizę układu drogowego do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Łomianki". W opracowaniu wykorzystano model ruchu dla Gminy Łomianki opracowany przez BPRW S.A. w 2008 roku. Prognozy ruchu wykonano na rok 2030 dla godziny szczytu porannego dla dwóch scenariuszy rozwoju gminy. Opracowanie zawiera również analizę i ocenę układu drogowego do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Łomianki”.

Gmina Łomianki jako pierwsza z gmin podwarszawskich uruchomiła własną komunikację autobusową z Warszawą (1.05.1991r. - linia „Ł”). Od 1.01.1997r. utworzono jednoosobową Spółkę Gminy pod nazwą „Komunikacja Miejska Łomianki” Sp. z o.o. - obecnie posiada 23 autobusy i przewozi dziennie ok. 10 tys. pasażerów.

Gmina Łomianki postrzegana jest jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, co przekłada się na stały wzrost liczby mieszkańców. W dużym stopniu jest to efekt sąsiedztwa Warszawy, która jest miejscem pracy dla sporej części mieszkańców, ale także atrakcyjnej lokalizacji Gminy Łomianki.

Jednym z priorytetów Gminy Łomianki zawartym w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Łomianki do 2015 roku jest tworzenie jak najlepszych warunków dla osiedlania się nowych mieszkańców, dalszego rozwoju istniejących, jak i lokalizowania się nowych podmiotów gospodarczych, a także wspierania rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych. Intensywna zabudowa mieszkaniowa obejmuje Miasto Łomianki, ale także sołectwa Kiełpin i Sadowa. Według danych GUS na terenie Gminy w 2010r. było 8 333 mieszkań, 41 633 izb. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 1 061 996 m². Na 1 mieszkańca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 44,6 m². Mieszkania wyposażone są w instalacje:

- wodociąg – 97,3 % ogółu mieszkań
- łazienka – 95,5 % ogółu mieszkań
- centralne ogrzewanie – 92,3 % ogółu mieszkań.

Gmina posiada 40 mieszkań socjalnych (dane na 31.12.2012 r.) o łącznej powierzchni 943 m².

3. Pomoc społeczna

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Łomianki odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Łomiankach.

3.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach jest jednostką organizacyjną Gminy podległą pod względem organizacyjnym Burmistrzowi Łomianek. OPS został utworzony na mocy Uchwały Nr XII/58/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Łomianki z 26 kwietnia 1990r. Podstawę prawną działalności Ośrodka stanowi Statut Ośrodka zatwierdzony Uchwałą Rady Miejskiej Nr XLIII / 263 / 2013 z dnia 23 maja 2013 roku.

Celem działania Ośrodka jest:

- ✓ umożliwienie rodzinom i osobom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji
- ✓ wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka
- ✓ podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem
- ✓ przywracanie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych

- ✓ zwiększanie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy realizacja zadań własnych Gminy i zadań zleconych, w tym w szczególności:

- ✓ opracowywanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
- ✓ sporządzanie bilansu potrzeb Gminy w zakresie pomocy społecznej
- ✓ przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej oraz na podstawie innych przepisów
- ✓ zapewnienie pomocy rzeczowej, schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej
- ✓ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych
- ✓ kierowanie mieszkańców Gminy Łomianki do domów pomocy społecznej w przypadkach przewidzianych przepisami prawa i ustalanie ponoszenia odpłatności za ich pobyt
- ✓ realizowanie zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej
- ✓ prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych
- ✓ prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- ✓ tworzenie gminnego systemu profilaktyki, wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną
- ✓ prowadzenie obsługi organizacyjnej zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy.

Ośrodek wykonując zadania własne gminy kieruje się ustaleniami Burmistrza Łomianek, natomiast w zakresie realizacji zadań zleconych kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę Mazowieckiego. W realizacji swoich zadań Ośrodek może współpracować podmiotami zewnętrznymi, w tym z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi posiadającymi oraz nie posiadającymi osobowości prawnej, a także osobami fizycznymi.

Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach upoważniony jest

Kierownik OPS. Ośrodek Pomocy Społecznej załatwia sprawy w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego z uwzględnieniem szczegółowych unormowań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw.

Na koniec roku 2012 w OPS w Łomiankach zatrudnionych było 15 osób na 13 etatach (w tym 2 osoby przebywające na urlopie wychowawczym).

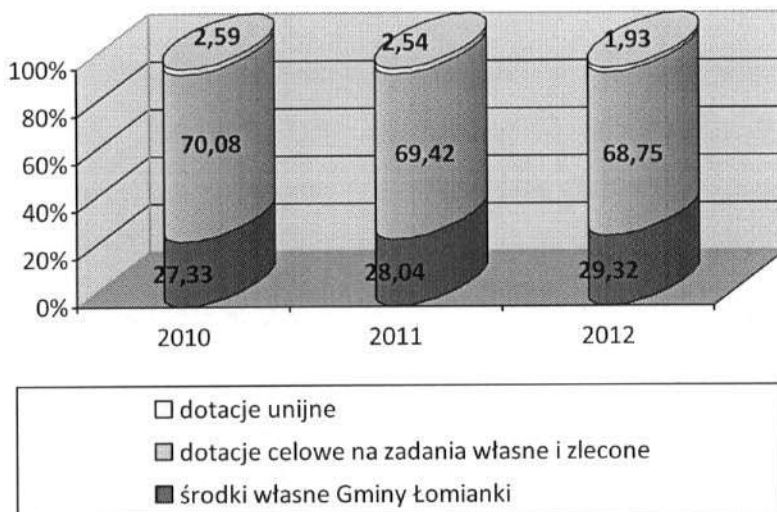
W skład OPS wchodzi:

- Pracownicy socjalni (5 osób, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo, 1 osoba na urlopie wychowawczym),
- Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych (2 osoby),
- Pracownicy ds. funduszu alimentacyjnego (2 osoby),
- Księgowość i pracownik ds. kadr, rozliczeń i opłat (3 osoby, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo, 1 osoba na urlopie wychowawczym),
- Pracownik ds. administracyjno-biurowych i dodatków mieszkaniowych (1 osoba),
- Pracownik ds. administracyjno-biurowych i stypendiów (1 osoba),
- Kierownik (1 osoba).

Tabela 1. Źródła finansowania zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Lp.	Wyszczególnienie	rok 2010		rok 2011		rok 2012	
		kwota w zł	struktura w %	kwota w zł	struktura w %	kwota w zł	struktura w %
1.	Środki własne Gminy Łomianki	1.256.655,89	27,33	1.284.530,00	28,04	1.435.129,00	29,32
2.	Dotacje celowe na zadania własne i zlecone	3.222.386,00	70,08	3.179.415,00	69,42	3.365.346,00	68,75
3.	Dotacje unijne	119.383,53	2,59	116.500,00	2,54	94.243,50	1,93
	RAZEM	4.598.425,42	100	4.580.445,00	100	4.894.718,50	100

Wykres 4. Struktura budżetu na zadania OPS w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Pomoc społeczna – świadczenia pieniężne i niepieniężne

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej, itp.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z w/w okoliczności. W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

W Gminie Łomianki, wg. stanu na dzień 31.12.2012 r., korzystających ze świadczeń pomocy społecznej było 277 rodzin, gdzie zamieszkiwało 652 osoby. W stosunku do ogółu społeczeństwa zamieszkującego Gminę, stanowi to 3,05% osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w nich zamieszkałych korzystających z pomocy społecznej udzielonej przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

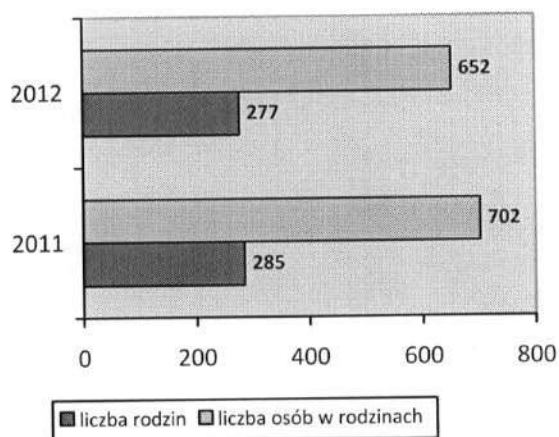

Tabela 2. Przyznana pomoc w latach 2010 – 2012 z podziałem na powód jej przyznania. Źródło: OPS w Łomiankach.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	128	334	121	270	91	174
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	8	13	10	18	2	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	94	11	67	12	62
w tym: wielodzietność	13	87	8	54	7	44

Bezrobocie	158	428	148	371	115	260
Niepelnosprawność	60	124	69	143	75	150
Długotrwała lub ciężka choroba	82	155	86	163	78	141
Bezradność	22	97	16	61	17	54
w tym: rodziny niepełne	16	61	12	36	15	42
rodziny wielodzietne	9	56	5	29	2	12
Przemoc w rodzinie	0	0	5	29	2	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	54	132	43	94	29	55
Narkomania	5	11	1	3	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	22	5	9	2	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które	0	0	0	0	0	0

otrzymały status uchodźcy						
Zdarzenie losowe	2	5	1	3	1	3
Sytuacja kryzysowa	2	3	4	9	3	7

Głównymi przyczynami udzielenia pomocy w roku 2012 były:

- ubóstwo 91 rodzin (w tym 174 osób),
- bezrobocie 151 rodzin (w tym 260 osób),
- długotrwała lub ciężka choroba 78 rodzin (w tym 141 osób),
- niepełnosprawność 75 rodzin (w tym 150 osób),
- alkoholizm 29 rodzin (w tym 55 osób).

Takie same przyczyny udzielenia pomocy występowały w poprzednich latach. Analizując dane za lata 2010-2012 w większości przypadków, możemy mówić o tendencji malejącej, za wyjątkiem niepełnosprawności, gdzie w roku 2010 udzielono pomocy 60 rodzinom, w 2011 r. 69 a w 2012 r. już 75 rodzinom.

Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej są: zasiłki celowe, okresowe, stałe, specjalne celowe (bez świadczeń w formie posiłków).

Zasilek stały jest to świadczenie obowiązkowe (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach przyznał, z powodu niepełnosprawności, 43 zasiłków stałych, z czego 34 osobom opłacano składki zdrowotne w ramach ubezpieczenia społecznego.

Liczba zasiłków stałych w porównaniu z poprzednimi latami ma niewielkie tendencje wzrostowe.

W roku 2012 Ośrodek przeznaczył 151.723,66 zł. na zasiłki stałe oraz 13.220,00 zł. na składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Tabela 3. Zasiłek stały przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Zasiłek stały	2011 rok	2012 rok
Przyznany zasiłek stały (z powodu niepełnosprawności)	37	43
- z czego opłacone składki zdrowotne	34	34
Kwota ogółem na zasiłki stałe	131.539,00 zł	151.723,66 zł
Kwota ogółem na składki na ubezpieczenie zdrowotne	10.217,00 zł	13.220,00 zł

Zasiłek celowy jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowanego.

OPS w Łomiankach przyznał w 2012 roku 235 rodzinom zasiłki celowe na łączną kwotę 167.462,00 zł., gdzie przebywało 548 osób. Wypłacane były również świadczenia dla osób biorących udział w projekcie systemowym współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 11.056,50 zł.

Zasiłki celowe przyznaje się również w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej i w tym przypadku nie jest brany dochód pod uwagę. W 2012r. nie było takich zdarzeń.

Tabela 4. Zasiłek celowy przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Zasiłek celowy	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Przyznany zasiłek celowy	226 rodzin	231 rodzin	235 rodzin
		563 osób w rodzinach	548 osób w rodzinach
Kwota ogółem na zasiłki celowe	216.461,00 zł	171.136,00 zł	167.462,00 zł
Przyznane zasiłki celowe w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej	1 rodzina 3 000,00 zł	0	0

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego można przyznać specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej kryteria dochodowe ustalone w ustawie o pomocy społecznej. W roku 2012 Ośrodek wypłacił 110 rodzinom specjalne zasiłki celowe na łączną sumę 57.963,00 zł. W rodzinach tych przebywało 291 osób.

Tabela 5. Specjalny zasiłek celowy przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012.

Źródło: OPS w Łomiankach.

Specjalny zasiłek celowy	2011 rok	2012 rok
Przyznany specjalny zasiłek celowy	94 rodzin	110 rodzin
	227 osób w rodzinach	291 osób w rodzinach
Kwota ogółem na specjalne zasiłki celowe	50.693,00 zł	57.963,00 zł

Zasiłek okresowy jest to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Okres, na jaki jest przyznany zasiłek okresowy, ustala Ośrodek pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. W roku 2012 z tego rodzaju świadczenia skorzystało 2 rodziny na kwotę 2 727, 00 zł.

Osobie samotnej lub osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić przysługuje pomoc w formie **usług opiekuńczych**. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W 2012r. tą formą pomocy objęto 20 osób, w rodzinach przebywało 22 osób. Koszt usług wyniósł 78.649,62 zł. W roku 2011 przyznano pomoc 23 osobom, w rodzinach przebywało 27 osób. Koszt usług wyniósł 102.231,00 zł.

Do jednych z zadań OPS należy dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wys.70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do

wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej. Gmina Łomianki w 2012 r. opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 7 osobom. Łączna kwota, jaką Gmina przeznaczyła na dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej w 2012 wyniosła 179.004 zł. Warty podkreślenia faktem jest, iż z roku na rok wydatki na opłacenie pobytu w domu pomocy społecznej rosną, przy niewielkim wzroście osób zainteresowanych tą formą pomocy: w 2009r. za 5 osób opłaty wyniosły 67 882 zł., w 2010r. za 5 osób opłaty wyniosły 89 585 zł., w 2011r. za 6 osób opłaty wyniosły 129 449 zł.

Praca socjalna

Jednym z zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym jest praca socjalna, która świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca społeczna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Ważne jest systemowe i całościowe podejście do osoby/rodziny w zależności od problemów występujących w rodzinie.

W roku 2012 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 150 rodzin, gdzie przebywało 406 osób. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 7 rodzinom, gdzie przebywało 19 osób. W roku 2011 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 181 rodzin, gdzie przebywało 486 osób. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 18 rodzinom, gdzie przebywało 30 osób. W roku 2010 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 203 rodzin, z czego wyłącznie w postaci pracy socjalnej 30 rodzin.

Dodatek mieszkaniowy – w roku 2012 przyznano 4 rodzinom na łączną kwotę 8.556,69 zł. W roku 2011 przyznano 3 rodzinom, w łącznej kwocie 8.989,74 zł.

Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne;
- zapomoga wypłacana przez gminy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, do ukończenia przez dziecko:

1) 18 roku życia lub

2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia

21 roku życia, albo

3) 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. W roku 2012 OPS w Łomiankach przyznał:

- jednorazową zapomogę w tytułu urodzenia dziecka – 309 rodzinom
- zasiłek pielęgnacyjny – 330 osobom
- świadczenie pielęgnacyjne – 45 rodzinom
- opłata składek emerytalno-rentowych – 519
- opłata składki na ubezpieczenie zdrowotne – 367

OSP w Łomiankach w roku 2012 przyznał decyzją administracyjną 889 świadczeń rodzinnych, a 615 rodzin skorzystało z udzielonych świadczeń.

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z

funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

W roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach wypłacił 62 osobom środki z funduszu alimentacyjnego na 99 dzieci. W roku 2011 wypłatą objętych było również 62 osoby, ale liczba dzieci, na które przyznano świadczenia wynosiła 104.

Dłużnicy alimentacyjni

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Realizacja ww. ustawy może być także przekazana do jednostki organizacyjnej gminy np. do ośrodka pomocy społecznej. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, jeśli:

1) osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;

2) osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

OSP w Łomiankach w roku 2012 podjął działania wobec 192 dłużników (w roku 2011 był 99 dłużników). Działania te polegały na ustaleniu sytuacji materialnej i rodzinnej dłużnika poprzez przeprowadzenie wywiadu, odebraniu oświadczenia majątkowego oraz wpisanie do Krajowego rejestru długów. Ponadto Ośrodek wystąpił do gmin, na terenie, których przebywają dłużnicy o podjęcie wobec nich działań.

Wydano 132 decyzje administracyjne dla dłużników w sprawie zwrotu przez dłużników należności z tytułu otrzymywanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 21 decyzji o uznaniu dłużników alimentacyjnych za dłużników uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych. Wystawiono 107 upomnień dla dłużników alimentacyjnych oraz 1 upomnienie dla wierzyciela w związku z nienależnie pobranym świadczeniem z funduszu alimentacyjnego. Wystawiono 51 tytułów wykonawczych do urzędów skarbowych dla dłużników alimentacyjnych. Przeprowadzono 29 wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami alimentacyjnymi i odebrano od nich oświadczenia majątkowe.

Asystent rodziny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, oraz że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek pomocy społecznej. W związku z tym, Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach został wyznaczony, jako podmiot organizujący pracę z rodziną na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Łomiankach Nr XXI/121/2012 z dnia 29 lutego 2012r.

Zadaniem asystenta jest ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczę zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny.

W 2012r. w OPS w Łomiankach zatrudniony był jeden asystent rodziny w formie umowy cywilno-prawnej w wymiarze 20 godzin tygodniowo. Asystenturą objętych było 7 rodzin. Całkowity koszt zadania wyniósł 9.963,70 zł.

Uchwała Rady Miejskiej w sprawie podjęcia działań zmierzających do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie Gminy Łomianki, tzw. KARTA 3+, 4+

Rada Miejska w Łomiankach na sesji w dniu 22 grudnia 2011r. przyjęła uchwałę w sprawie podjęcia działań zmierzających do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie Gminy Łomianki. Instytucją odpowiedzialną za realizacją tego zadania jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach. Program skierowany jest do rodzin

zamieszkałych na terenie Łomianek, w których wychowuje się minimum troje dzieci. Celem programu jest poprawienie społecznego wizerunku rodzin wielodzietnych, a także ograniczenie skutków finansowych związanych z posiadaną liczbą dzieci. Stworzono Kartę rodziny 3+ oraz Kartę rodziny 4+. Karta rodziny 3+ i 4+ to specjalny bilet umożliwiający rodzinie aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym i rozrywkowym przy ponoszeniu ulgowej odpłatności, a niektóre instytucje miasta zrzekły się swych dochodów całkowicie.

Karta rodziny 3+ uprawnia do:

- 50% zniżki na zakup biletów na imprezy z oferty Domu Kultury i ICDS w Łomiankach;
- 50% zniżki na zakup biletów na pływalnie w ICDS-ie;
- 50% zniżki na zajęcia dla dzieci i młodzieży organizowanych przez Dom Kultury w Łomiankach;
- 30% zniżki w opłatach administracyjnych w przedszkolach publicznych w Łomiankach.

Karta rodziny 4+ uprawnia do:

- 50% zniżki na zakup biletów na imprezy z oferty Domu Kultury i ICDS w Łomiankach;
- 50% zniżki na zakup biletów na pływalnie w ICDS-ie;
- 50% zniżki na zajęcia dla dzieci i młodzieży organizowanych przez Dom Kultury w Łomiankach;
- 50% zniżki w opłatach administracyjnych w przedszkolach publicznych w Łomiankach;
- z bezpłatnego korzystania z Komunikacji Miejskiej Łomianki;
- 50% zniżki na w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Łomianki

W okresie od 22 marca do 31 grudnia 2012r. wydano łącznie 739 kart dla 148 rodzin. Z czego dla Karty 3+ przyjęto 101 wniosków (rodzin), wydano 450 kart , dla Karty 4+ przyjęto 47 wniosków (rodzin), wydano 289 kart. Łącznie w 2012r. wydano 739 kart dla 148 rodzin. Na dzień 31 grudnia 2012r. wydatkowano kwotę 127.116,50 zł.

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Zasady przyznawania stypendiów i zasiłków określa regulamin, w którym zawarte są przepisy dotyczące sposobu ustalania wysokości stypendium, jego formy, a także tryb przydzielania, który stanowi załącznik do uchwały Uchwała Nr XXXIV/192/2012 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 25.10.2012 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Łomianki

Świadczenia pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym zostały wprowadzone w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Świadczenia tej pomocy są niezależne od typu i rodzaju szkoły, do której uczeń uczęszcza, czy też od wyników w nauce ucznia – podstawowym kryterium jest tutaj dochód na osobę w rodzinie ucznia. Rodzajami świadczeń pomocy o charakterze socjalnym są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny.

Realizacja programów pomocy społecznej

Projekt „Twoje życie w twoich rękach – aktywna integracja społeczna w Łomianki” realizowany był od 01.08.2012 r. do 31.12.2012 r. Była to piąta edycja projektu systemowego, finansowanego w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Adresowany był do osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. W roku 2012 w projekcie wzięło udział 13 kobiet. Wsparcie polegało na szeregu działań aktywizacyjnych takich jak np. praca socjalna, wyjazd integracyjny oraz organizacji szkoleń mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych lub nabycie nowych umiejętności a także wsparcie doradcy zawodowego i psychologa. Łączny koszt projektu wyniósł 105 300,00 zł, z czego MJWPU przekazała kwotę 94 243,50 zł.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Celem programu jest zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania (w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych); poprawienie poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach; ograniczenie niedożywienia poprzez upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Grupą docelową są głównie dzieci do 7-go roku życia; uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponad gimnazjalnej; osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach, w szczególności osoby samotne, w podeszłym wieku, chore lub niepełnosprawne.

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2012 z pomocy skorzystało 325 osób, w tym: w formie zasiłku celowego – 268 osób; w formie obiadów w szkole – 106 osób na łączną sumę 91.189,00 zł.

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Łomiankach

2 lipca 2012 roku zarządzeniem Burmistrza został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie w Gminie Łomianki. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariatu Policji w Łomiankach,
- Urzędu Miejskiego – Referatu Oświaty, Turystyki i Sportu,
- Służby Zdrowia,
- Organizacji pozarządowej – Caritas,
- Sądu Rejonowego w Warszawie (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach karnych i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich)
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ożarowie Mazowieckim.
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Głównym celem Zespołu jest ochrona osób doznających przemocy w rodzinie w tym inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc poprzez usprawnienie systemu przepływu informacji oraz reagowania na zidentyfikowane problemy społeczne, a w szczególności przemocy w rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2012 roku przyjęto 13 niebieskich kart (8 z Komisariatu Policji, 4 z OPS, 1 z zewnętrznego OPS), skierowano do Prokuratury Rejonowej 2 zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, skierowano do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich 2 wnioski o wgląd w sytuację dziecka, przekazano do właściwego miejscowo ZI sprawy 1 rodziny.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zakres działań GKRPA obejmuje:

- realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Przemocy Domowej Gminy Łomianki na dany rok,

- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów
- motywowanie do leczenia osób zgłoszonych na posiedzenia;
- podejmowanie czynności prowadzących do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przedstawione postępowanie dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu:

- powodują rozkład życia rodzinnego;
- demoralizację małoletnich;
- uchylają się od pracy;
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Gminny Punkt Konsultacyjny

Udziela porad specjalisty-terapeuty osobom mającym problemy alkoholowe bądź narkotykowe oraz ich rodzinom.

Dom Pomocy Społecznej w Łomiankach

Świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające na poziomie obowiązującego standardu w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających, uwzględniając w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańca domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Na terenie gminy Łomianki funkcjonuje dom pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez powiat. Jest to Dom Pomocy Społecznej w Sadowej.

3.2 Diagnoza problemów społecznych Gminy Łomianki identyfikowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej

3.2.1. Bezrobocie

Przyczyną z powodu, której najczęściej przyznawana była pomoc jest problem bezrobocia, który zdominował pozostałe problemy. W 2012 r. największym problemem społecznym (ze względu na udzieloną pomoc przez GOPS) było właśnie bezrobocie. W

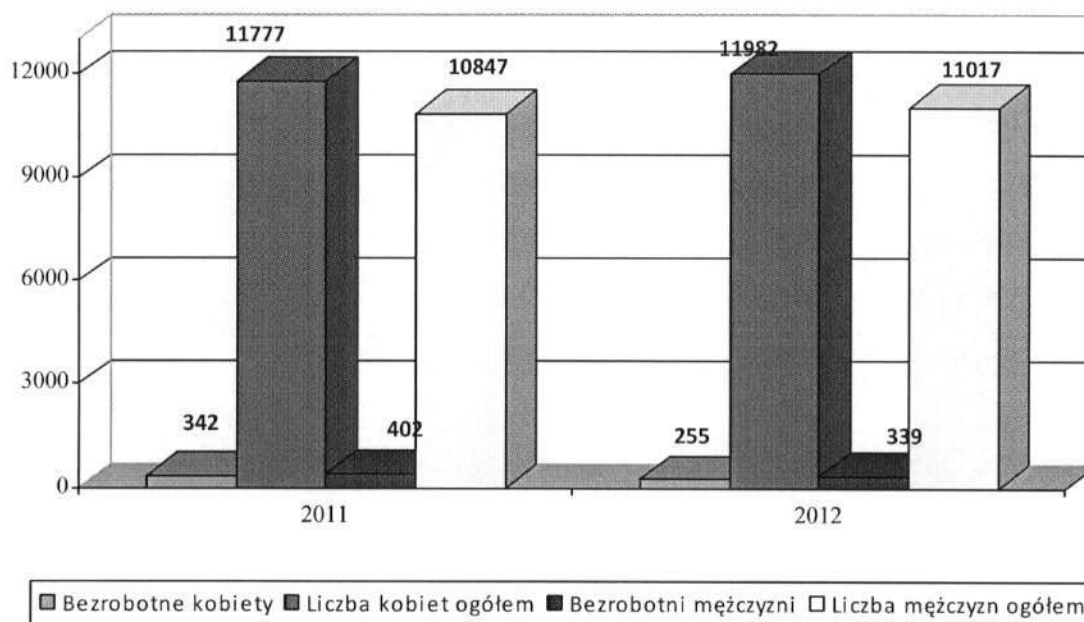
2010r. wsparcia potrzebowało 158 rodzin (w tym 428 osób), w 2011 r. nastąpił spadek i pomoc została udzielona 148 rodzinom (w tym 371 osobom). W 2012 r. nastąpił ponowny spadek liczby osób potrzebujących wsparcia. Pomocy udzielono 115 rodzinom (w tym 260 osobom). Pomimo utrzymującej się spadkowej tendencji udzielonej pomocy z tytułu bezrobocia problem ten jest dominujący na terenie Gminy.

Zgodnie z definicją ustawową, osobą bezrobotną jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Straty i skutki społeczne, które powoduje bezrobocie są trudne do oszacowania. Pierwsze odczuwalne skutki długotrwałego braku pracy są natury ekonomicznej – utrata źródła utrzymania, idące za tym ubożenie a w dalszej kolejności problemy społeczne. Efektem tego zjawiska jest pojawiająca się na szeroką skalę degradacja grup społecznych i to nie tylko osób bezpośrednio dotkniętych bezrobociem, ale także członków ich rodzin. Utrata pracy, przejście na zasiłek, jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej bardzo często prowadzą do ubóstwa ze wszystkimi jego skutkami. Długotrwałe bezrobocie powoduje pogorszenie się stosunków wewnątrz rodziny, a w dalszej kolejności, jak wskazują obserwacje pracowników GOPS, do jej rozpadu. Negatywnym skutkiem jest również zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Trudna sytuacja materialna rodziny rodzi bardzo często konflikty pośród dzieci pośrednio dotkniętych skutkami bezrobocia – popadają one w konflikty nie tylko z rówieśnikami, ale również wychowawcami i nauczycielami. Kolejnym skutkiem, często występującym, ale niestety nienagłaśnianym jest depresja. Narażeni na nią są bardziej mężczyźni niż kobiety, a wynika to ze stereotypowego schematu rodziny, gdzie mężczyzna postrzegany jest, jako głowa rodziny, osoba, na której ciąży utrzymanie rodziny. Badania pokazują, że bezrobocie wywołuje frustrację, poczucie niespełnienia i nieprzydatności.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcone są przez tzw. bezrobocie utajone i pracę „na czarno”.

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) na tle liczby mieszkańców gminy Łomianki według podziału na płeć w latach 2011-2012. Stan na 31.12.2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na koniec 2012 r. udział bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Łomianki w wieku produkcyjnym wyniósł 3,8%. Dla porównania wskaźnik ten w 2009 roku wynosił 3,7%, w 2010 roku 4,4%, w 2011 roku 4,8%.

3.2.2. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Na terenie Gminy Łomianki znaczącym problemem społecznym jest niepełnosprawność a także długotrwała lub ciężka choroba. W 2010 r. z tytułu niepełnosprawności wsparcia potrzebowało 60 rodzin (w tym 124 osób), w 2011 r. nastąpił wzrost i pomoc została udzielona 69 rodzinom (w tym 143 osobom). W 2012 r. nastąpił kolejny wzrost liczby osób potrzebujących wsparcia. Pomocy udzielono 75 rodzinom (w tym 150 osobom). W przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby możemy mówić o tendencji malejącej, gdyż w 2010 roku z pomocy korzystało 82 rodziny (w tym 155 osób), w 2011 roku 86 rodzin (w tym 163 osób) a w 2012 roku 78 rodzin (w tym 141 osób).

Niepełnosprawność jest szczególnie ważnym problemem społecznym, ograniczającym funkcjonowanie na wielu płaszczyznach. Niepełnosprawność to ograniczenie i wynikający z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób uważany za normalny dla człowieka. Osoba niepełnosprawna nie może samodzielnie zapewnić sobie

możliwości normalnego funkcjonowania, wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia. Niepełnosprawność wiąże się z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Ograniczenia w normalnym funkcjonowaniu w społeczeństwie wynikają głównie z powodu barier architektonicznych (zarówno w mieszkaniach jak i budynkach użyteczności publicznej a także z ograniczonymi środkami finansowymi na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych.

Podobnie jak w przypadku niepełnosprawności długotrwała choroba dezorganizuje życie chorej osoby. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem. Choroba może całkowicie sparaliżować aktywność osoby, w wyniku, czego wycofuje się na margines życia społecznego. Często prowadzi do ograniczeń w prawidłowym samodzielnym funkcjonowaniu i do zubożenia, tym samym wymaga wsparcia innych osób i instytucji. Problem zubożenia osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorujących związany jest z jednej strony z ponoszonymi wydatkami na leczenie, rehabilitację a z drugiej strony ograniczenie dochodów, utrata pracy.

3.2.3. Ubóstwo

Ubóstwo określa się, jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pojęcie „podstawowe potrzeby” obejmuje wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, udział w życiu kulturalnym i społecznym.

Ustalenie granicy ubóstwa opiera się głównie na oszacowaniu bieżących dochodów danej rodziny lub osoby. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczącego się posiadanego dochodu w tzw. minimum socjalnym. W 2013 r. granica minimum socjalnego wynosiła dla osoby samotnie gospodarującej 542 zł i 456 zł dla osoby w rodzinie. Obecnie ubóstwo dotyka już rodziny o dochodach przeciętnych, które do tej pory ekonomicznie sobie radziły zachowując średni poziom życia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach w 2012 r. udzielił wsparcia 91 rodzinom z powodu ubóstwa. W 2011 r. było 121 rodzin, które otrzymały pomoc z powodu ubóstwa.

Ubóstwo może być spowodowane różnymi czynnikami jak np. bezrobociem, niepełnosprawnością, biernością życiową, długotrwałą chorobą. Według opinii pracowników GOPS problem ubóstwa wśród mieszkańców gminy przejawia się głównie w niedożywieniu dzieci, niemożności regulowania rachunków i opłat a także braku środków na zakup niezbędnych leków, zwłaszcza przez starsze osoby. W rodzinach wielodzietnych brakuje pieniędzy na przybory szkolne i odzież.

3.2.4. Alkoholizm

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat. Jest to problemem tym większym, że często jest ukryty. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Alkoholizm wiąże się z występowaniem takich objawów jak zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze i zdrowotne, inne uzależnienia, wchodzenie w konflikt z prawem. Alkoholizm jest zjawiskiem bardzo niebezpiecznym nie tylko dla samej osoby dotkniętej chorobą alkoholową. Towarzyszy mu, bowiem zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc pracownicy socjalni i Policja stosują procedurę "Niebieskiej Karty".

Alkoholizm jednego lub obojga rodziców wpływa destrukcyjnie na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, która staje się niewydolna wychowawczo. Rodziny z problemem alkoholowym bardzo często funkcjonują na skraju ubóstwa, nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych dzieci. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań. Alkoholizm jest nałogiem, który prowadzi do zmian fizycznych oraz psychicznych. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie w sytuacjach, jakie niesie życie. Społeczne skutki alkoholizmu to: rozbitcie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy i obniżenie jej jakości.

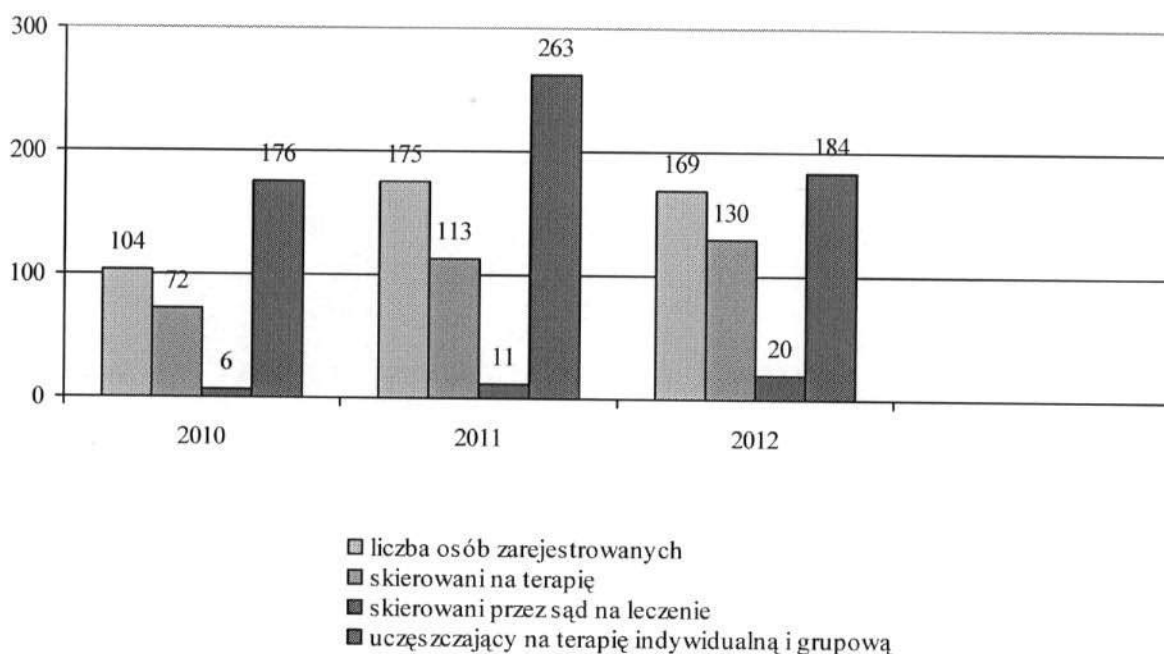
Analizując dane OPS można zauważyć spadek udzielonej pomocy rodzinom i ich członkom z tytułu alkoholizmu. W 2010 r, pomocy udzielono 54 rodzinom, w 2011 r. 43 rodzinom a w 2012 r. już tylko 29 rodzinom.

Na terenie Gminy działa Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja odpowiada za działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz za integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Komisja podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przedstawione postępowanie dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu:

- powodują rozkład życia rodzinnego;
- demoralizację małoletnich;
- uchylają się od pracy;
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Wykres 7. Lista osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomiankach. Źródło: Dane GKRPA.

3.3. Wyniki badań ankietowych

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród pracowników instytucji działających na terenie Gminy Łomianki

Ankieta (opisowa) dotyczyła sytuacji rodziny i pomocy społecznej na terenie Gminy. W badaniu wzięło udział 20 osób, których miejscem pracy są instytucje działające na terenie Gminy, w tym m.in.: radni Rady Miejskiej, Urząd Miasta, szkoła, przedszkole, Straż Miejska, Policja, GKRPA, Ośrodek Pomocy Społecznej, Caritas.

Ankietowani, w pytaniu o czynniki wpływające na rozwój i jakość życia rodziny wskazali:

- program „Karta 3+, 4+”, szeroka oferta wydarzeń kulturalnych, bliskość Warszawy (praca), zajęcia edukacyjne prowadzone przez różne instytucje np. Dom Kultury, sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego, jako miejsce rekreacji i spotkań z rodziną.

Czynniki hamujące rozwój według ankietowanych to:

- ograniczone środki finansowe (w rodzinach jak i gminie), bezrobocie, alkoholizm.

Do głównych skutków spowodowanych brakiem umiejętności wychowawczych i opiekuńczych ankietowani zaliczyli:

- agresję, alkoholizm, przemoc w rodzinie, zaniedbywanie w sferze materialno-bytowej dzieci, brak więzi emocjonalnych.

Główne powody braku umiejętności wychowawczych rodzin to według ankietowanych:

- zbyt wczesne rodzicielstwo, powielanie wzorców rodzinnych, brak autorytetów rodzinnych, brak poczucia odpowiedzialności za opiekę i wychowanie dzieci, kłopoty finansowe, bezrobocie, alkoholizm, konflikty pomiędzy rodzicami

Ankietowani, w pytaniu o zalety rodzin w Gminie wymieniali:

- aktywny udział w wydarzeniach kulturalno-sportowych, zaangażowanie w sprawy edukacji.

Za największe zaniedbania i trudności w rodzinach ankietowani uznali:

- przemoc, bezrobocie, alkoholizm, trudności finansowe, brak czasu dla dzieci, zanik więzi i tradycji rodzinnych.

Jako szanse zewnętrzne (spoza rodziny) dla powodzenia w realizacji działań pomocowych ankietowani uznali:

- zwiększenie finansowego wsparcia programów pomocowych, działanie organizacji pozarządowych, wsparcie terapeutyczno-psychologiczno-prawne.

Ankietowani, w pytaniu o zagrożenia zewnętrzne (poza rodzinami) wpływające na możliwość niepowodzenia programów pomocowych wymieniali:

- słabo rozpowszechnione informacje na temat możliwości uzyskania pomocy oraz prowadzonych programach, brak środków finansowych,

Ankietowani w pytaniu o rodzaj działań, jakie należy podjąć by zapobiegać istniejącym dysfunkcjom w obszarze rodziny wymieniali:

- większa współpraca instytucji, wsparcie psychologiczne, rozszerzenie programów edukacyjnych, zwiększenie ofert zajęć dla dzieci i młodzieży.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako najbardziej rozpowszechniony sposób analizy strategicznej, obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie i w jej otoczeniu. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) potencjalne), threats (zagrożenia prawdopodobne). Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została opracowana dla głównych problemów społecznych występujących w Gminie Łomianki, czyli bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, ubóstwa, alkoholizmu

BEZROBOCIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost znaczenia wykształcenia, jako wartości ✓ podnoszenie kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zbyt rzadkie i nieefektywne kontrole legalności zatrudnienia ✓ mała ilość miejsc zatrudnienia ✓ narastanie zjawiska wyuczonej bezradności ✓ wysokie bezrobocie długotrwale ✓ krótkie okresy zatrudnienia ✓ osoby długotrwale bezrobotne, charakteryzują się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich umiejętności
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ regulacje prawne bardziej przyjazne przedsiębiorcom ➤ podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ pozyskiwanie środków unijnych na aktywizację długotrwale bezrobotnych i ich przekwalifikowania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ wysokie koszty pracy ponoszone przez pracodawców ➤ brak stabilności zatrudnienia ➤ likwidacja miejsc pracy ➤ zjawisko nielegalnego zatrudnienia ➤ zjawisko „dziedziczenia bezrobocia”

Źródło: opracowanie własne

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ DŁUGOTRWALA CHOROBA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne ✓ profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym ✓ działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku ✓ działalność Domu Pomocy Społecznej w Łomiankach ✓ działalność Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Sadowej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ starzenie się społeczeństwa ✓ zwiększająca się liczba osób, które z tytułu niepełnosprawności korzystają w różnych formach ✓ brak wystarczającej oferty pomocy społecznej oraz rehabilitacyjnej ✓ bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych ✓ utrudniony dostęp do placówek zdrowia publicznego ✓ niski poziom życia osób starszych ✓ niewystarczająca ilość kadry zajmująca się problematyką osób starszych, niepełnosprawnych, schorowanych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ likwidowanie barier architektonicznych ➤ pozyskiwanie środków unijnych na pomoc osobom niepełnosprawnym ➤ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych ➤ stworzenie możliwości rehabilitacji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych ➤ brak edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych i schorowanych ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ pogorszenie się stanu zdrowia społeczeństwa

Źródło: opracowanie własne

UBÓSTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ poradnictwo prawne, psychologiczne i socjalne ✓ rozprowadzanie darów pozyskiwanych ze środków unijnych ✓ program Karta 3+, 4+ ✓ dobrze funkcjonujący system opieki społecznej ✓ różnorodność form pomocowych ✓ doświadczenie pracowników socjalnych i ich przygotowanie zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ duża liczba rodzin wielodzietnych ✓ występowanie patologii społecznych ✓ bezrobocie ✓ niska świadomość społeczeństwa wobec konieczności przyznania się do biedy ✓ długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ✓ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów ✓ brak narzędzi eliminujących postawy roszczeniowe podopiecznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi ➤ pozyskiwanie środków unijnych na pomoc osobom najuboższym ➤ stworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych, działających na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby miejsc pracy ➤ pogorszenie się stanu zdrowia społeczeństwa ➤ niestabilne prawo w zakresie pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych ➤ postępująca degradacja społeczna bezrobotnych ➤ roszczeniowa postawa części społeczeństwa

Źródło: opracowanie własne

ALKOHOLIZM

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ współorganizowanie imprez masowych i festynów promujących zdrowy styl życia, ✓ profesjonalne przygotowanie i doświadczenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ✓ współpraca z pedagogami szkolnymi ✓ współpraca z Policją, Strażą Miejską Kuratorami sądowymi ✓ Gminny Punkt Konsultacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niekonsekwencja w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ✓ brak reakcji społeczeństwa na negatywne wzorce, np. sprzedaż alkoholu nieletnim ✓ niewystarczające środki na realizację programów profilaktycznych ✓ łatwy dostęp do alkoholu i papierosów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ system szybkiego reagowania na zagrożenia w ramach Niebieskiej Karty ➤ rosnąca świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami ➤ współpraca w przedmiocie ograniczenia zjawisk patologicznych różnych podmiotów i instytucji ➤ rozwój wolontariatu i społecznych grup wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ obniżenie wieku inicjacji alkoholowej ➤ wzrost bezrobocia ➤ ubożenie społeczeństwa ➤ wzrost przemocy w rodzinie ➤ zaniki więzi, rozpad rodziny

Źródło: opracowanie własne

3.5. Zasoby instytucjonalne

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nie byłaby możliwa bez zaangażowania szeregu instytucji i organizacji zajmujących się tematyką społeczną. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są:

- instytucje publiczne, samorządowe,
- organizacje pozarządowe,
- pozostałe jednostki.

Do zasobów instytucjonalnych działających na terenie Gminy Łomianki można zaliczyć:

Urząd Miejski

Ośrodek Pomocy Społecznej

Komisariatu Policji w Łomiankach

Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ośrodki służby zdrowia

Sąd Rejonowy w Warszawie (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach karnych i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogicznej Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Dom Kultury

Biblioteka Publiczna

Przedszkole Samorządowe w Dąbrowie

Przedszkole Samorządowe w Łomiankach

Przedszkole Samorządowe w Dziekanowie Leśnym

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dziekanowie Leśnym

Szkoła Podstawowa im. A.Pilcha ps. Góra-Dolina w Dziekanowie Polskim

Szkoła Podstawowa nr 1 im. M. Kownackiej w Łomiankach

Szkoła Podstawowa im J.R. Kobendzów w Sadowej

Gimnazjum nr 1 w Łomiankach

Gimnazjum nr 2 w Dziekanowie Leśnym

Integracyjne Centrum Dydaktyczne Sportowe

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Łomianki:

Stowarzyszenie „W stronę dziewcząt”

Społeczne Stowarzyszenie Edukacyjno Teatralne Przyjaciele „Tygryska”

Fundacja Kultury i Edukacji im. Juliusza Zarębskiego

Chorągiew Stołeczna Związku Harcerstwa Polskiego, Szczep 462 DHiGZ w Łomiankach

Fundacja Bene Vobis

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskich oddział w Łomiankach

Stowarzyszenie Rehabilitacji i Tańca Integracyjnego Osób Niepełnosprawnych „Swing - Duet”

Fundacja Wspierania Poszukiwań Twórczych „Faktoria Artystyczna”

Fundacja Promocji i Rekreacji ”KIM”

Stowarzyszenie Ośrodka Kultury Regionalnej Wsi „Eko Kiełpin” Łomianki

Fundacja Promocji Sztuki Współczesnej im. Księcia Józefa Poniatowskiego

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Stowarzyszenie Popularyzacji Tenisa Stołowego ”PRO FUTURO”

Stowarzyszenie Akademia Siatkówki

KS Łomianki

Uczniowski Klub Sportowy „ZRYW”

Stowarzyszenie Jacht Klub Łomianki

Stowarzyszenie Rowerowe „Zielony Szlak”

Łomiankowski Uczniowski Klub Szachowy

Fundacja Pomoc Rodzinie

Fundacja Splotu Ramiennego, Dziekanów Leśny

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Zespołem Smitha, Lemlego i Opitza "SLOmisie"

Stowarzyszenie Dobro Wspólne

Społeczna Pomoc - Stowarzyszenie "DOM”

CARITAS Archidiecezji Warszawskiej

Uczniowski Klub Sportowy „V” Łomianki

Klub Sportowy „Szermierz” Łomianki

CZEŚĆ PROGRAMOWA

4. Cele strategiczne i harmonogram działań

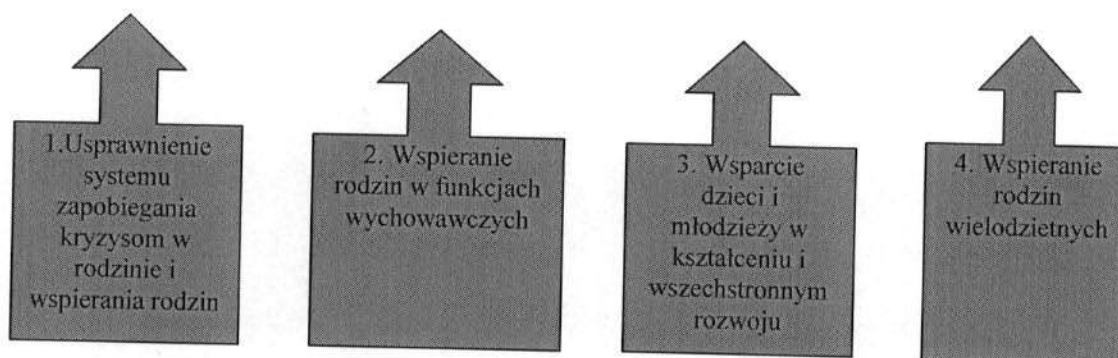
4.1. Misja Gminy w zakresie polityki społecznej

Misją Gminy Łomianki jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów społecznych oraz wzmocnienie współpracy z lokalną społecznością.

4.2. Cele strategiczne, operacyjne, działania

Cel Strategiczny 1. Kompleksowy system wsparcia osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie
- ✓ Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin
- ✓ Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami
- ✓ Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy

- ✓ Wdrożenie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ✓ Opracowanie i realizacja programów specjalnych na rzecz dzieci i rodziców
- ✓ Wprowadzanie zachęt, motywowanie do nauki
- ✓ Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych
- ✓ Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego
- ✓ Wspieranie integracji rodziny z jej otoczeniem środowiskowym
- ✓ Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji
- ✓ Upowszechnianie dobrych wzorców rodziny
- ✓ Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
- ✓ Podniesienie poziomu i jakości edukacji oraz rozwój edukacji nieformalnej
- ✓ Zwiększenie roli czytelnictwa w procesie wychowawczym i edukacyjnym
- ✓ Promocja form aktywnego spędzania czasu przez całą rodzinę
- ✓ Diagnoza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci
- ✓ Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny
- ✓ Tworzenie świetlic i klubów młodzieżowych realizujących program terapeutyczny
- ✓ Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci
- ✓ Organizacja wycieczek dla dzieci i młodzieży
- ✓ Rozwijanie warunków służących rozwojowi aktywności ruchowej dzieci i młodzieży
- ✓ Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych
- ✓ Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego
- ✓ Współdziałanie na rzecz organizowania banku żywności
- ✓ Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży

Odpowiedzialni za realizację działań:

OPS, Burmistrz Miasta

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

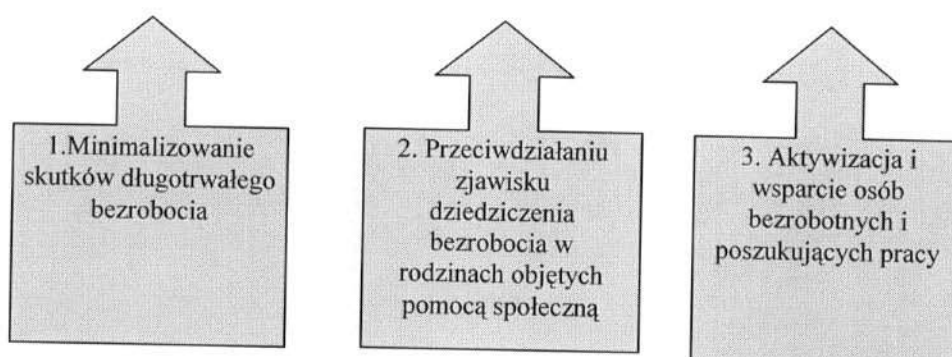
Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kościelne, placówki oświatowe

Okres realizacji:

2014-2020

Cel strategiczny 2. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Cele operacyjne

Kierunki działań do celów operacyjnych 1- 3

- ✓ Rozpowszechnianie wśród bezrobotnych informacji na temat aktywnych metod form przeciwdziałania bezrobociu, a także o prawach i uprawnieniach bezrobotnych
- ✓ Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych
- ✓ Zatrudnianie przy robotach publicznych, pracach interwencyjnych
- ✓ Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia
- ✓ Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne
- ✓ Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych
- ✓ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych
- ✓ Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy

- ✓ Realizacja projektów mających na celu przeciwdziałania i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia
- ✓ Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego i prawnego)
- ✓ Udzieleni osobom bezrobotnym wsparcia w formie finansowej i rzeczowej
- ✓ Tworzenie lokalnych form zatrudnienia
- ✓ Wspieranie organizacyjno-prawne przedsiębiorców i osób podejmujących działalność gospodarczą

Odpowiedzialni za realizację działań:

OPS, Burmistrz Miasta

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

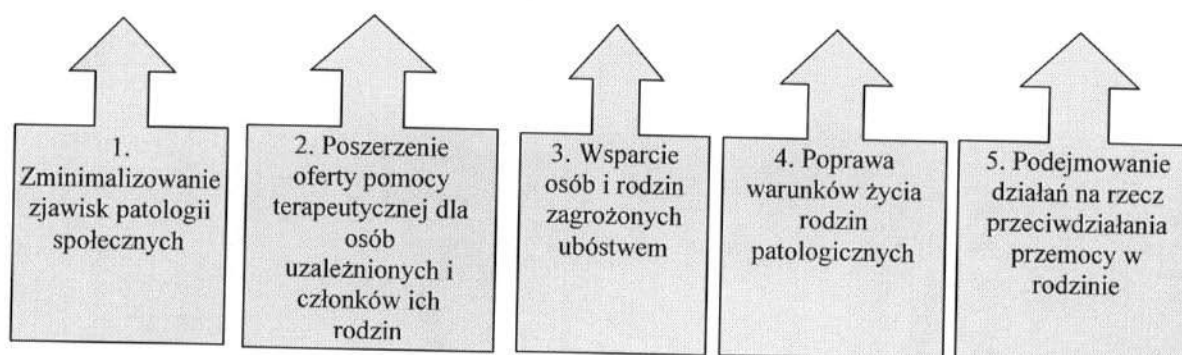
Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, lokalne media, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kościelne.

Okres realizacji:

2014-2020

Cel Strategiczny 3. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego
- ✓ Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- ✓ Wdrażanie programów profilaktycznych
- ✓ Promocja modelu zdrowego stylu życia
- ✓ Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii
- ✓ Inicjowanie działań zmierzających do edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania pierwszych objawów stosowania środków odurzających
- ✓ Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu
- ✓ Zabezpieczenie szkół przed dostępem dzieci i młodzieży do alkoholu i narkotyków
- ✓ Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- ✓ Rozszerzenie oferty punktu konsultacyjnego
- ✓ Kreowanie i propagowanie modelu trzeźwego życia
- ✓ Organizowanie obozów terapeutycznych
- ✓ Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego
- ✓ Przyznanie świadczeń finansowych
- ✓ Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży
- ✓ Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem
- ✓ Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego
- ✓ Współdziałanie na rzecz organizowania banku żywności
- ✓ Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin
- ✓ Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych
- ✓ Ochrona dzieci przed wykorzystywaniem i molestowaniem
- ✓ Rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dotyczących zjawiska przemocy domowej
- ✓ Wsparcie ofiar przemocy w rodzinie
- ✓ Upowszechnianie dobrych wzorców rodziny

Odpowiedzialni za realizację działań:

OPS, Burmistrz Miasta

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

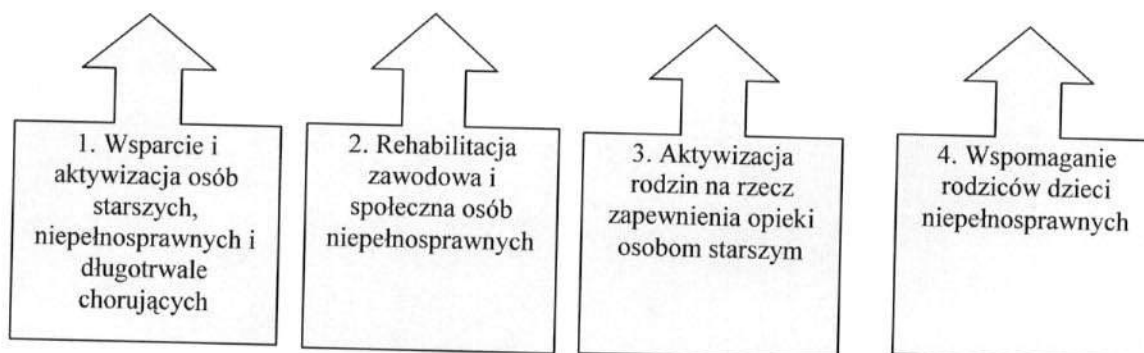
Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kościelne, placówki oświatowe

Okres realizacji:

2014-2020

Cel Strategiczny 4. Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, starszych i chorych

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa
- ✓ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- ✓ Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwość dostępu do kultury i sportu
- ✓ Likwidacja barier architektonicznych
- ✓ Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców Gminy
- ✓ Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych

- ✓ Organizowanie wsparcia dla matek opiekujących się dziećmi niepełnosprawnymi
- ✓ Umożliwienie rozwoju intelektualnego i dostępu do nauki dzieciom niepełnosprawnym
- ✓ Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych
- ✓ Pomoc w zorganizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych
- ✓ Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym
- ✓ Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy
- ✓ Wspieranie grup samopomocowych

Odpowiedzialni za realizację działań:

OPS, Burmistrz Miasta

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy:

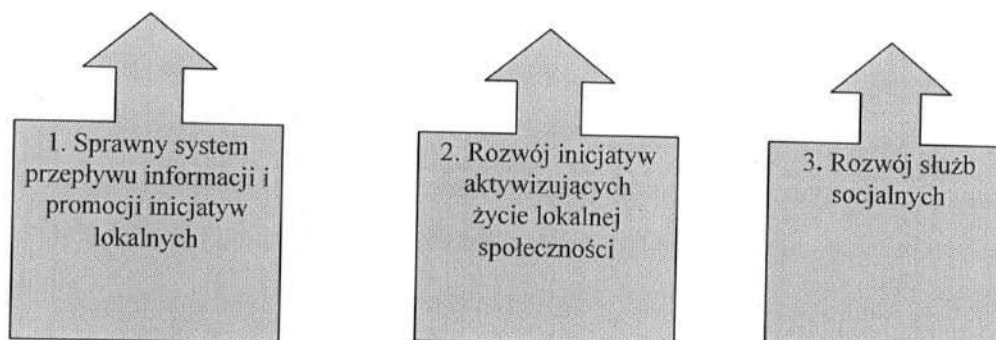
Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, lokalne media, służba zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Okres realizacji:

2014-2020

Cel Strategiczny 5. Zwiększenie poziomu integracji społecznej

Cele operacyjne

Kierunki działań:

- ✓ Pobudzanie oddolnych inicjatyw
- ✓ Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
- ✓ Doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej ze szczególnym naciskiem na pracę z tzw. „trudnym klientem”
- ✓ Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych
- ✓ Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz wspieranie inicjatyw społecznych
- ✓ Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie
- ✓ Zwiększanie liczby pracowników socjalnych
- ✓ Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych pozarządowych
- ✓ Wdrażanie zintegrowanego systemu informatycznego w pomocy społecznej
- ✓ Tworzenie oraz realizacja projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat

Odpowiedzialni za realizację działań:

OPS, Burmistrz Miasta

Źródło finansowania:

Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Partnerzy

Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, lokalne media

Okres realizacji: 2014-2020

4.3. Źródła finansowania budżetu strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych finansowana będzie głównie z zasobów budżetowych Gminy Łomianki. Przewiduje się możliwość dodatkowego finansowania, pochodzącego z następujących źródeł:

1. Krajowych

- środki rządowe
- środki samorządowe
- środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii
- sponsorzy
- inne.

2. Zewnętrznych

- środki pochodzące z Unii Europejskiej
- środki pochodzące z krajów europejskich, niewchodzących w skład Unii Europejskiej
- programów wynikających ze współpracy bilateralnej.

Głównymi środkami finansowania, pochodzącymi z zewnątrz będą środki pochodzące z Unii Europejskiej – przede wszystkim Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EFS będzie głównym źródłem finansowania zadań z zakresu rozwoju zasobów ludzkich (Kapitał Ludzki), a EFRR będzie źródłem dofinansowania projektów związanych z inwestycjami.

5. Monitoring i ewaluacja strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań musi być poddawana monitoringowi i ewaluacji.

Punktem wyjścia do opracowania niniejszej Strategii była diagnoza potrzeb i oczekiwań mieszkańców, na podstawie, których zostały opracowane cele strategiczne, operacyjne i kierunki ich realizacji. Wiedza na ten temat jak również rozpoznanie i wybór celów nie są niezmiennie. Strategia, zatem będzie podlegać modyfikacjom i weryfikacjom w

zależności od zmieniających się czynników w niej przedstawionych. Wyznaczone w Strategii cele będą realizowane przy wykorzystaniu możliwych zasobów i zaangażowaniu wszystkich wymienionych w niej instytucji i organizacji społecznych.

Prace nad realizacją celów i kierunków działań Strategii powinny być prowadzone w sposób ciągły, co może oznaczać w przyszłości aktualizację Strategii w zależności od zachodzących zmian.

Nadzór nad realizacją zadań określonych w Strategii będzie sprawować Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej. Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań należał będzie do kierowników referatów Urzędu Miasta, dyrektorów jednostek organizacyjnych i innych, których współudział wymieniony został w Strategii.

Prowadzeniem monitorowania, wdrażania Strategii oraz jej oceny zajmować się będzie Zespół d/s Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki powołany przez Burmistrza. Zespół określi wskaźniki (ilościowe, finansowe, jakościowe), na podstawie których będzie dokonywał monitoringu i oceny Strategii.

Przykładowe wskaźniki oceny monitorowania Strategii:

- ✓ ilość zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ✓ ilość zmodernizowanych obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych,
- ✓ ilość nowo powstałych miejsc spędzania wolnego czasu,
- ✓ ilość powstałych działalności gospodarczych,
- ✓ ilość nowo powstałych miejsc pracy,
- ✓ liczba nowo powstałych mieszkań socjalnych,
- ✓ liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie,
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
- ✓ liczba osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy,
- ✓ liczba świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ liczba interwencji domowych Policji,
- ✓ ilość zrealizowanych programów profilaktycznych,
- ✓ liczba wydarzeń (zajęć pozaszkolnych, imprez sportowych, kulturalnych)

Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii i czasowej możliwości realizacji miesięcznie, kwartalnie lub rocznie.

6. Zakończenie

6.1. Wnioski końcowe

Niniejsza Strategia jest dokumentem, który wskazuje na konieczność konkretnych działań w ramach idei podnoszenia jakości życia mieszkańców Gminy Łomianki. Jej celem jest przede wszystkim wskazanie kierunków działań w sferze polityki społecznej, służących wspólnemu celowi, jakim jest pomoc osobom, które ze względu na trudną sytuację materialną nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Podstawowym warunkiem realizacji Strategii będzie pełna współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciw wykluczeniu i marginalizacji społecznej.

Oprócz programów służących rozwiązywaniu problemów społecznych wymienionych w niniejszym dokumencie, w miarę potrzeb będą powstawały inne mające bezpośredni związek z problematyką dotyczącą społeczności lokalnej. Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, które stanowią odrębne dokumenty corocznie uchwalane przez Radę Gminy.

6.2. Spis tabel i rysunków

Wykres 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Łomianki z podziałem na płeć w latach 2011-2012. Źródło: Urząd Miejski w Łomiankach.

Wykres 2. Struktura wiekowa osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Łomianki w latach 2011-2012. Źródło: Urząd Miejski w Łomiankach.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) w stosunku do liczby mieszkańców gminy Łomianki w latach 2011-2012. Stan na 31.12. 2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 4. Struktura budżetu na zadania OPS w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w nich zamieszkałych korzystających z pomocy społecznej udzielonej przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012. Źródło: OPS w Łomiankach

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych (zarejestrowanych) na tle liczby mieszkańców gminy Łomianki według podziału na płeć w latach 2009-2012. Stan na 31.12.2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wykres 7. Lista osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomiankach. Źródło: Dane GKRPA.

Tabela 1. Źródła finansowania zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Tabela 2. Przyznana pomoc w latach 2010 – 2012 z podziałem na powód jej przyznania. Źródło: OPS w Łomiankach.

Tabela 3. Zasiłek stały przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Tabela 4. Zasiłek celowy przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2010-2012. Źródło: OPS w Łomiankach

Tabela 5. Specjalny zasiłek celowy przyznany przez OPS w Łomiankach w latach 2011-2012. Źródło: OPS w Łomiankach.

Uzasadnienie

do projektu uchwały Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki na lata 2014 – 2020

Art. 16 b ust.1 i 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej wskazują, że do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem stanowiącym o realizacji lokalnej polityce społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łomianki na lata 2010-2020 była przyjęta uchwałą Rady Miejskiej Nr LIII/405/2010. Przedstawiony dokument jest jej aktualizacją.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach

Anna Dziewulska